

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytyűzsdékben.

Székesfehérvár katolikusaihoz!

E város minden időben halás termőtalaja volt a nagy katolikus eszméknek. Földjével a nagy és szent királyok haló pora van elegyülve, lakóinak lelkébe a hazát fentartó kilencszáz éves kereszténység mélyen beoltva. A mily nagyon szereti e nép hazáját és hevül annak függetlenségéért, ép oly erősen kitart apáinak hite mellett. Tizenegy évvel ezelőtt az ébredés szellője itt lengette meg először a katolikus szervezkedés zászlaját. Itt, Szent István sirja felett, csapott fel először azon az emlékezetes novemberi napon a lekésedés tüzlángja, melynek heve aztán szétáradt mindenre, ahol magyar katolikusok laknak. Székesfehérvár megdicsőült püspöke zendítette meg azt a harsonát, melynek szava életre keltette a holtakat, melynek magyar katholicizmus. Azóta aztán dolgoztunk. Az öt katolikus kör, szövetséget, munkásegyletet, Oltáregylet, Patronage, Mária-kongregációk: megannyi erődítmény, őrfal és bástya, hogy óvja, védje a katolikus érdekeket, megannyi tűzhely, hol verejtékes munkával szítjuk a katolikus érzés és meggyőződés lángját.

E multhoz méltón kell kivennünk részünket a két hét múlva beköszöntő kath.

nagy napokból! Nem szabad elfelednünk, hogy bármennyi történt is, még óriási munka áll előttünk. Mindannyian érezzük még annak az annyiszor megsőhajtott kath. öntudatnak hiányát. Még mindig légió a nikodémusok száma, akikre a közélet küzdő porondján soha sem számíthatunk. Hol van az a hitét értő s hitből élő katolikus intelligencia, mely csak megközelítőleg is hasonlítható volna a német katolikus intelligenciához?

Nagy harcok előestéjén állunk. Minden jel oda mutat, hogy a szocialdemokráciával szövetkezett szabadkőmivesség, mihelyt a válság jobbra, vagy balra fordul, nyíltan megindítja a harcot egyházunk ellen. Az iskolák teljes elállamosítása, a hitoktatás kiküszöbölése, vagy mint programjuk kifejezi, „az iskolától elkülönített egyházi élet terére utalása“, az egyházi vagyon elvétele, s végül francia módon való berendezkedés, ahol a templomokat is csak bérelhetik a katolikusok: ezek érdekében indítják majd ellenünk a pokol minden raffinerájával, ördögi kitalással az elkészített harcot.

A polgári házassággal kielégített étvágy tíz év multával gyöttrő éhséggé változott. És felülről semmi jót nem várhatunk. Bécs szívesen feláldozza a katho-

cizmust, ha hatalmi érdeke úgy kívánja. Az ördöggel is szövetkezik, csak pénzt és katonát kapjon. Azért is, ha a mostani válságból ismét a szabadkőmives-liberális szellem kerül ki győztesen, beteljesül a mit egy nagyvezű s nagyállásu vezérférfiu irt minap, hogy „ez a szellem hatalmának ostorát arcunkon fogja kipróbálni s uralmának hasznabérét a katolikus egyház jogaihoz és javaihoz fogja kiutaltványozni.“

Életkérdés a harc előtt, hogy milyeu erősek vagyunk? Ha becsületes, jó indulatú, alkotmányos kormány jönne, akkor is égető szükség van arra, hogy minél erősebbek legyünk, hogy az számíthasson rájuk.

Akármit hozzon is tehát a jövő, egy dolog kényszerítő bizonyossággal áll előttünk: *szervezkednünk kell minden téren s eddigi szervezeteinkbe új erőt és lelket kell öntenünk!* A modern világban csak a szervezett erő érvényesül. Amit millió kéz ragad meg, az diadalra jut, előtte az állam és társadalom egyformán meghajol.

Mily világosan áll ez a német katolikusok előtt!

Folyó évi május 25-én történt, hogy *Albert dr., Bamberg érseke, ki a lüttihi egyetem dogmatikai katedrájáról lépett az érseki székre, a nürnbergi kath. egye-*

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Utazás az éjjeli nap országában.

Christiania.

Norvégország fővárosának épen a szívében telepedtünk meg. A Grand Hotel melyben elszállásolva voltunk, első és legegánsabb szállodája Christianiának s a főutcán, a Károly János utcán (Karl Johans-Gade) fekszik. Vele szemben az utca másik oldalán egy csinos park, az Eskü-tér. Egyfelől a Storthingshaus (a parlamenti épület,) a másik felén a nemzeti színház emelkedik. Egy utcával feljebb van az egyetem komoly, imponáló épülete, mellette a múzeum, az utca végén pedig egy magasabb helyen, az egész város fölé emelkedve az egyszerűségében is imponáló királyi palota, előtte XIV. Károly János király jól sikerült lovasszobrával. Hogy a környezetet teljesen kiegészülsem, megemlítem még, hogy a nemzeti színház mögött van a Tivoli, Christianiának legélénkebb mulató helye, a parlament mellett pedig a Frimurloge a szabadkőmivesek palotája, hogy a világvárosok e sötétben operáló alakjairól is essék szó.

Egy rövid kis utcán keresztülmenve, a tenger parton vagyunk, a honnan pár perc alatt áthajókázhatunk a gyönyörű Bygdø szigetre, vagy ha úgy tetszik az egész várost rajjal körülvevő poctikus, remek apróbb szigetekre. Onnan találhatjuk a tenger partján s a hegy lassan lejtő oldalára épült város feledhetetlenül szép panorámáját.

Ez után a bevezetés után — azt hiszem —

senki sem kételkedhetik benne, hogy a norvég főváros már az első órákban a lehető legkellemesebb benyomást gyakorolta ránk. Még alig bontakoztunk ki a hatnapi tengeri ut élnék benyomásából, lábaink alatt szinte ingott még a talaj, melyet a hosszú hajózás alatt szoktunk meg; a romantikusan vad sziklák, a félvad népek, a tenger kellemességei és kellemetlenségei után egy igazán elegáns világváros kényelmes hoteljében, ragyogó éttermében koccinthatunk egymás egészségére.

— Légyen hála a gondviselő Istennek, hogy épkezéskor, minden maradó veszedelem nélkül ismét szárazföldön, civilizált emberek társágában érezhetjük magunkat! Hölgyeim! Uraim emlékezzünk régiokról, hogy nem egészen egy hét alatt az éjjeli nap fénye mellett a menyország küszöbe előtt képzeltük magunkat, aztán lesújtó gondolatokba burkolózva bucsukönyveket sirunk szeretteink után s nem egy közülünk azon hívságos gondolatokat forgatta gyarló elméjében, hogy immár az égieknek lesz ránk szükségünk s gyarló porhüvelyünket a tengeri szörnyetegek früstököltek fel, lelkünket pedig az angyalok szelíd társasága fogja fogadni. S ime visszaérkezve a halál révpartjáról, Christiania Grand Hoteljében köszöntjük egymást. Éljenek a szárazra került magyarok!

De jól is esett ám a kényelem, mert mi türes, mi tagadása hajónak, különösen a mi hajófenékünknek, az ugynevezett „toloncháznak“ olaj-halzsir-kátrány szurok-konyha-stb. illatkeveréke még mintha nem is oszlott volna el a szagló érzékeink köréből.

Féltetve a kíváncsiságnak mindennemű ingerét, első utunk a tengerre vezetett bennünket. Nem a viharos nagy tengerre, hanem abba

az öbölserűleg, Christiania partjait behúzódó tengerre, a hol végre valahára fürödni is lehet.

Áthajóztunk a Bygdø szigetre s ott először az Oscarshalt, Oszkár király palotáját néztük meg. Nem hasonlítom e kedves szigetet a mi Margitszigetünkhöz, az egy kissé sok lenne, hanem annyit bátran mernék mondani, hogy tulajdonos messze nem marad el mögötte. Sok részére, akárhány villájára Európa bármely nagy városa büszke lehetne, de a területe akkora, hogy Christiania előkelőségei nem tudták még teljesen benépesíteni. Az Oscarshalt az ó csinos négyzetletű tornyával mintha egy kis Miramar-reminiscenciát keltene bennünk. De hát itt a fantáziának is erősebben kell működnie. A belseje hasonlóképpen csak szerényebb királyi igényeket elégíthetne ki s inkább egy régebbi, elfeledett korra emlékeztet bennünket. A környéke a gyönyörű park százados fái, a pázsit életerős üde-sége, a toronyszobából élnék táruuló tenger és város remek panorámája kedves emlékként maradnak meg lelkünkben. Mi azonban meglepődöttünk egy szerény félórál és sietve indultunk tovább, hogy a parton minél előbb tengeri fürdőt lelhesünk. A nagy igyekezetnek egy kis családias lett a vége s mi egy hosszú órai boldog után, a melyet akár elnézünk is nevezhetnénk, a sziget legdélibb csücskéhez értünk s ott, a reménytelenség keserves gondolatai után egy pompás tengeri fürdőre találtunk. Nem hasonlítom örömtünket Columbus meglepetéséhez, a mikor hajósa végre szárazföldet jeleztek, de hogy a bygdøi fürdő sok mindent elfeledtetett velünk, az bizonyos. Stockholm óta nem volt részünk tengeri fürdőben s miután egyszer belekóstoltunk, alig tudtunk megválni a kedves hullámoktól. Az első pillanatban örömmel

sületek küldöttségét fogadta, melyet a kath. egyesületi élet egyik nagymunkású vezetője Grüner katonai plebános vezetett az érsek elé. A küldöttség vezetője a többi közt ezt mondta: „A kath. egyesületi élet csak akkor ér valamit, csak akkor fejlődik és virágzik, ha az egyházi tekintély termékenyítő napja süt rá. „Az érsek válasza méltó felelet volt a nagy igazságú szavakra, ilyenképen szólván: „Csak a szervezett katolikusok érnek valamit: a szervezetlenek nem jönnek számításba!”

A kath. nagygyűlés napjai a szervezkedésnek, erőgyűjtésnek és csapatszempelésnek napjai. Onnét csak az maradhat el, aki a jövő nagy harcai iránt közönyös tud lenni. Gyáva lelki nikodémusok, kényelemszerető sekrestyés katolikusok, teüni nem akaró Pató Pálok, egyházaruló jüadások és stréberék bizonyára nem lesznek ott.

Székesfehérvár hitét és hazáját szerető katolikus népe nem maradhat el a nagygyűlésről! Egyesületeink bizonyára erősen dolgoznak majd a maguk körében, hogy ez ős katolikus város multjához méltóan legyen képviselve a kath. nép országgyűlésén.

Azonnal meg kell kezdenünk a toborzás munkáját, hogy minél szélesebb körben keltsük fel az érdeklődést. Mindenki megtalálja a nagygyűlésen a maga helyét. Különösen a keresztény szociális szervezkedés megnyilvánulásának kell erőteljesnek lenni, hiszen a fejlődés árama feltartóztathatatlanul zúg a szociális kérdés medrében. Mily kevés még nálunk e tekintetben az érzék és érdeklődés! Előre tehát, föl a nagygyűlésre! Egyforma szolgálatot teszünk hitünknek s ezer bajjal küzködő hazánknak, melynek mi voltunk és leszünk mindenkor biztos támaszai. A mi erőnk a magyar hazának is ereje, a mi szervezetségünk a haza erőforrása, a mi vereségünk a haza ügyének romlása.

Stephanus.

konstatáltuk, hogy a tenger vize oly kellemesen langyos volt, a melyért a jég hideg stockholmit megmutatni sem volna érdemes. Közben akadtak más eltévelyedettek is, a kik más irányból ugyanoda értek s rövidesen egy egészen tiszteletre méltó magyar kolónia lubickolt a sós, tengeri hullámok közt. A pompás élvezetnek meg lett az a kellemetlen következése, hogy a vacsoráról gyönyörűen lekéstünk s a vendéglős nem győzött eléggé szemrehányó tekinteteket vetni ránk, hogy az ő hoteli rendjét ily gyengédtelenül megsérteni merészkedtünk. A hol ugyanis angolok, amerikaiak s franciák járnak, ott a hotelokban valami gépies rend és pontosság uralkodik s az északi vidéket ezek a kedves vendégek látogatván, bizony a mi megszokott késedelmezeink általános feltűnést, hogy ne mondjam — kisebb-szerű botrányt okoztak. Az angol, az amerikai úgy megy a hotel étkező termébe, mintha estélyre menne. A hölgyek suhogó selyemben, az urak frakkban, fehér nyakkendővel, szóval az elegancia minden attributumával. Az igaz, hogy egy-egy után legalább három hordár cipeli az óriási terjedelmű koflerék légióit. Mi persze másképp fogtuk fel az ügyet. A legboldogabb az volt, a ki legkisebb koflerba szoríthatta a szükségleteit s így a fény és elegancia tekintetében is messze maradtunk az anglusok mögött. Aztán mi azt szoktuk meg, hogy étkezés közben érzelmeinknek csak suttogva adjunk kifejezést. Mi itthon úgy érezzük — ha nem is illik kimondani — hogy a pénzünkért mi urak akarunk lenni s egy-egy vidámabb szót, vagy egy hangosabb mosolyt épen nem tagadnát meg magunktól, ha a lelkünk hangulata így hozza magával. Ilyenkor

Értesítés.

A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége, mint a nagygyűlések rendezője értesíti a kath. községséget, hogy a

VI. KATH. NAGYGYŰLÉS

folyó évi október 15—18-ik napjaiban fog Budapesten megtartani. A nagygyűlés színhelye a városi Iparcsarnok, hol az összes tanácskozások egy fedél alatt folynak le. Ugyanott érkeznék is lehet. A nagygyűlés kétféle jegyet bocsát ki, egymint:

1. *Belépőjegyet*, mely tulajdonosát feljogosítja arra, hogy a nagygyűlés minden nyilvános és szakosztályi ülésén résztvegyen. Ára egy korona.

2. *Tagsági jegyet*, mely a nyilvános üléseken a jegy számának megfelelő ülőhely állandó használatára, a szaküléseken tanácskozásra és a záró ülés előtt tartandó zárt ülésen való részvételre jogosít fel. Ára öt korona.

A jegyek a kath. szövetségénél (VIII. Szentkirályi-utca 28) előre megváltandók. A megváltott jegyek az utazási engedményre jogosító igazolványal előre megküldetnek. Az előzetes program ez:

15-én vasárnap: Délután 4 óraker szentséges körmenet a belvárosi plebániatemplomból. Szentbeszéd.

Este a kath. ifjak értekezlete a Szent-István-Társulat palotájában, lakomája a Menza-academicában. — Ugyancsak a Ker. Szociális Egyesület ülése a Belvárosi kath. Körben. — A Budai Kath. Kör hangversenye.

16-án hétfőn: Reggel 9 óraker szentmise, utána 10 óraker Eucharisztikus diszülés a Belvárosi Kath. Körben.

Délután 2 óraker Eucharisztikus értekezlet ugyanott.

A kath. ifjak értekezletének folytatása a Szent-István-Társulatban.

Délután 5 óraker első nyilvános ülés az Iparcsarnokban

Este ugyanott nagy művész-estély és üdvözlések.

17-én kedden: 9 órától 12-ig, délután 2 órától 4-ig szakülések az Iparcsarnok mellécsarnokaiban. I. Közművelődési szakosztály a Pázmány-egylettel. II. Hítbuzgalmi és karitatív szakosztály a hitoktatók és jótékonyági egyletekkel. III. Szociális szakosztály a ker. szövetkezetekkel, szociális egyletekkel

Délután 5 óraker második nyilvános ülés.

18-án szerdán: 9 óraker zárt ülés (melyen az öt koronás tagsági jeggyel bírók vehetnek részt.) 10 óraker harmadik nyilvános ülés.

Délben áldomás.

Katolikus Testvérek!

A legszentebb harcra, a legsürgősebb munkára hívunk titeket. A legszentebb harcra, hol nem szégyeljük hitünk megvallani és bebizonyítjuk a társadalomnak, hogy ezer bajját semmivel sem gyógyíthatja, csak a szent kereszt tanával, mely igazságot, békét és szeretetet hirdet.

A legsürgősebb munkára hívunk, mert arról van szó, hogy Egyházunk és hazánk közös ellenségei ellen sorakozzunk. — A kiből él még Istene és hazája iránt való szeretet, nem maradhat el a katolikusok nagygyűléséről. Nincs ennél senkinek sürgősebb munkája, mely kimenthetné, nincs kötelesség, mely most ennél előbbre való volna. A kit Egyházunk, hazája, hit, boldogulása hív, annak menni kell. A népgyűlés ereje abban van, ha nagy, abban ha katolikus, vagyis valóban általános minden katolikusra. A ki ily közös kötelesség alól vonja ki magát, arra illik az Üdvözítő szava: „A ki nincs velem, ellenemre van.”

Budapest, 1905. évi szeptember 15-én.

A Katolikus Szövetség.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, és jelen negyedévről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

— aztán egy esodalkozó tekintet volt a fizetésünk s szinte leolvastuk azoknak a nyakiglab angliusoknak és utkrajárászintú hölgyeiknek az arcáról; — No ime! mégis csak igazuk van azoknak az utleiróknak, mikor Magyarországot bárbar országnak s a lakóit betyároknak nevezik.

Ez a néma csendesség egyöbbséget nem egyedül az idegenek sajátja volt. Maguk a norvégok épen nem maradtak mögöttük. Boszankodva tapasztaltuk ezt akkor, mikor Tivoliba, Christiania leglátogatottabb mulatóhelyére mentünk, a hol a hirdetés szerint szombat este országgraszó, nagyszerű multság, változatos előadások készültek.

— Ezt mögtapasztaljuk — had lássuk a norvégot, ha mulat, mikor ki akar rugni a hámból.

Maga a helyiség nagyon tetszett. A felvidék növényzete pompásan volt benne képviselve. Szép tarka virágok, a melyeket az üvegház nevelt nagygya, pompázva virítottak. Mellettük azonban ott orcátlankodott ismét a tők és kapaszkodó indáival oly kevélységgel iparkodott fölfelé a csoportok szegélyező keretre, mintha az egész világ csak őt nézné. A csoport közepén pedig szende ügyetlenséggel lebegtetve vékony leveleit a kukorica, lenézve a köréje települt virágcsaládok tarka vegyületét.

A mulatóhelyiséget irigyeltem a norvégoktól. Népgyűlés tartására egyszerűbb s tágasabb helyiséget alig tudnék egyhamar találni. Kőből épült óriási cirkusforma terem, megfelelő mellék-helyiségekkel, mely bizonyosan be tudna 4—5000 embert fogadni. Mikor mi az asztalok köré telepedtünk s magunknak sört rendelünk, az előadás

javában folyt már. Valami szocialista népünnepély volt, a melyen a svédok is képviseltették magukat. Először 10—20 diák énekelte valami lelkesítő dalt. Ez még elütötte volna. De utána egy svéd bácsi állott a szószékre s félóráig tartó beszédével halálra untatott bennünket, hogy szinte kedvünk lett volna deputációban felkérni a további meggyőzés igyekezetéről, inkább mindent elhittünk neki, amit mondott. Szinte megkönnyebbült a lelkünk, mikor azt mondták, hogy az előadásnak itt vége s menjünk a felső színházi helyiségbe, a folytatás ott következik.

— No ez bizonyára érdekesebb lesz gondoltuk s felvidült az arcunk, mikor a függöny felgördült s a szereplők egyike a másik után megjelent. De hogy ez se volt egy szemernyivel különb az előbbinél, az is bizonyos. Unalmas kornyikálások, közbe a marsaillese de az is oly limonádé-hátú lelkesedéssel, hogy nem győztük egymást oldalba inteni, hogy el ne aludjunk. Szerencsére egyéb szórakozás akadt. Egy norvég bácsi gyönyörűen benyalkalt a pöncstől s hatványozott hangulatában folyton a szomszédját ölegette, közbe nagyokat rikkantgatott, belcénékelte a szereplők nőitáiba, szóval oly remekül viselte magát, hogy a publikum elfeledett a színpadra nézni s csak a jökekvü bácsin mulatott. A pincérek azonban megsokalták szegénynek a jökekvü s mindenáron kiakarták tuszkolni. A cucilista elvtársakban azonban feltámadt a testvériség érzülete s nem akarták a bajtársat engedni. Ha a vérmérsékletük engedte volna, bizonyosan bírokra is mentek volna, de hát így megelégedtek a berugás szabadsága elvének emlegetésével. (Nálunk bizonyosan megverték volna lakait.) A jökekvü bácsi eltávo-

Uj püspökök.

A ma délelőtt érkezett budapesti lapok ugyszólván kivétel nélkül hírül adják, hogy az évek óta turesedésben levő püspöki székek végre betöltetnek s Ő Felsője már aláírta az új püspökök kinevezési okmányait. A B. H. például ezt írja:

Űt új püspök. Egyházi körökből veszszük a következő hirt, hogy a közeli napokban a király űt új püspököt fog kinevezni. Hír szerint a kinevezési okmányokat a királymáraláirsítasezek szerint dr. **Városvy Gyula** székesfehérvári püspököt *kalocsai* érsekké, **Prohászka Ottokár** dr. egyetemi tanárt *székesfehérvári* püspökké, **Zichy Gyula** gróf pápai titkárt *pécsi* püspökké, **Mayer Béla** kalocsai kanonokot *szatmári* püspökké, **Baldass Lajos** váci kanonokot pedig *rossnyói* püspökké nevezte ki. Az új egyházi kinevezések a hivatalos lap egyik közeli számában tognak megjelenni.

Mi eddig csak **Zichy Gyula** gróf kinevezetéséről kaptunk értesülést. Ha azonban igaz volna az, hogy áldott lelkü püspökünköl meg kell válnunk, a fájó veszteség érzetét enyhíti az a tudat, hogy a méltóság magasabb fokára kerülvén, szívének jósága, elméjének fénye nagyobb körben fog melegét és világosságát terjesztet. Hogy pedig eddig annyi szeretettel gondozott egyházmegyéjének ügyét egy *Prohászka* Ottokár kezibe teheti le, ez bizonyára az ű lelkét is megnyitással tölti el, a mienket pedig a jó lsten iránti hála olyan érzetere hevíti, amit így hamarjában képtelenek vagyunk leírni. Várjuk be tehát a biztos értesülést. Miután gr. **Zichy Gyula** kinevezetéséről az újságokon kívül is nyertünk értesülést, itt közöljük a hozzánk oly közel álló ifju gróf eddigi pályafutását.

Zichy Gyula gróf Nagylángon születetű 1871-ben. Édes atyja id. **Zichy János** gróf **Zichy Nándor** gróf öccse a nagyterjedelmű nagylángi birtokoknak birtokosa a legjobb szívé, mindenki iránt gyengéd leereszkedő, szelid lelkü mélyen vallásos főurak közé tartozik. A politika sohasem képezte kedvenc foglalkozását, a nyilvános szereplésnek sem volt barátja, helyette nagyterjedelmű birtokainak mintaszerű kezelése képezte legfőbb gondját. Mióta birtokainak kezelését fia, ifj. **Zichy János** gróf vette át, ű csendes nyugat-

lomban éli napjait s legnagyobb részt Nagylángon tartózkodik.

Az új püspök édesanyja **Redern Mária** grófnő **Zichy Jenő** nejének, **Redern Hermina** grófnőnek testvére, a legműveltebb s legszemle-mesebb hölgyek egyike, a ki előtt nincs téma akár vallási, akár művészeti, vagy társadalmi legyen az, a melyre meg ne volna az ű megállapodott felfogása s a melyet egy tudós, vagy diplomata tudásával és szellemességével fejtegetni ne tudna.

A grófnak két bátyja van: **Zichy János** gróf országgy. képviselő és **Zichy Henrik** gróf, a ki mint katona szolgálja hazáját. Két nővere, **Zichy Lujza** és **Viktoria** grófnők, mint a jótékony-ság anyagai, gyengéd szívük minden jótéteményével elhalmozzák a hozzájuk segélyert fordulókat.

Az új püspök oly esakidből származott, a hol a hazaszeretettel egybekapcsolott vallásosság nem csupán öröklött tradicio, hanem mély és igaz meggyőződés, s a mely nemcsak az elvekben, de az élet minden cselekedetében nyilvánul. A családi életben ép ugy mint a nyilvánosság terén, a társadalmi tevékenységben ép ugy, mint a politikában. A környék lakói, különösen a szegények és szerencsétlenek ép ugy ismerik és áldják a nemes grófi család szívét, a mint dicsőséggel és olismeréssel tekint rögóta a **Zichy** családra a magyar katolicizmus, a mely az eretiben felpezsdült friss vért jórészt ennek a derék és mindenkit tisztelettel eltöltő család fiainak köszönheti.

Iskoláit a ciszteri rend székesfehérvári főgymnasiumában végezte. A praktikusan gondolkozó szülők nem elégedtek meg a mágnaesi családoknál divatozó józ neveléssel. Azt akarták, hogy fiaik ismerjék meg az életet. Lássák a szegénységet ép ugy, mint a gondot, és küzdelmeket, hiszen születésük és tehetőségük ugyan rövid idő múlva a társadalmi élet vezetőinek sorába viszik őket. Székesfehérvárott még élénken emlétkében él a közönségnek a szerény, mély vallásosságu ifju gróf, kinek az oljár körüli szolgálata felért egy-egy hatalmas prédikációval. Az érettségi vizsga letétele után dr. **Steiner Fülöp** püspök a székesfehérvári egyházmegye növendek papjai közé vette fel a tehetegyes, buzgó grófi sarjat, kit igazi hivatás, lelkének őszinte vágyódása vonzott a papi pályára. Theologiai tanulmányait a világhírű innsbrucki egyetemen végezte a jezsuiták vezetése mellett s 1895. július 25-iken szenteltetett pappá.

Pályája kezdetén valóságos diplomácia kül-

detést kellett magára vállalnia a buzgó fiatal papnak. Az egyházmegyében nyílt titok, hogy **Budakeszi** derék plebánosa a boldogult **Steiner** püspök akarata ellenére nyerte el a megye ezen egyik legelső plebániját. A jóakaróknak volt gondjuk rá, hogy a püspök lehetőleg kevés jót halljon az új budakeszi plebánosról. A püspök tisztán akart látni. Nagyreményű, szent életű fiatal papját küldötte a vád lt plebános mellé káplánnak. Így került gróf **Zichy Gyula** Budakeszre. Helyzete nehéz volt, de az ű egyenes lelke a reabízott kényes feladatot fényesen megoldotta. A püspök örömmel értesült plebánosának érdemei voltáról, a plebános megnyerte püspöke teljes bizalmát (rövid időn belül esperese lett a bulai alsó kerületnek) s a fiatal káplán boldogan adott halát lstennek, hogy a főpásztor és plebános szívét közel hozhatta egymáshoz.

Kápláni működése nyomán egyébként is áldás fakadt a János-hegy tövében lekvő nagy sváb községben. A község lakói, kik egyik volt plebánosuknak a községből való disztelen távozása folytán, nem tartoztak a legpéldasabb pap-tisztelők közé, az ű apostoli buzgóságának látára hamar beadták a derekukat. A templomban példás ábitattal miséző, lelkes buzgósággal predikáló, a faluteg legszegényebb vetegéit is szeretettel látogató fiatal mágnaes pap, kinek a legkisebbhez is volt egy-egy nyájas szava, kinek erszénye és szíve mindig nyitva állott a hozzá fordulók előtt, pár het alatt az egész község tiszteletét és szeretetét megnyerte magának.

Virágözön és könnyek kísérték, mikor 1897-ben távozott s azóta is, mikor évenként egyszer el-el látogat az ű volt kedves és egyetlen princípálisához, az ű volt kedves lelki gyermekeihez, valóságos esemény számba megy érkezése Budakeszi községében.

1897-ben egyházmegyei censor, ugyanazon évben tiszteletbeli pápai kamarás s mint ilyen került a papi diplomáciai pályára képző római nemesi akadémiára. Ottani tanulmányainak sikeres bevégezése után **XIII. Leo** pápa szolgálattevő kamarásává nevezte ki a fiatal magyar papot. 1900. óta tölti be immár a nagy fontosságu bizalmas állást s azóta jó dolguk van a Rómat felkereső magyar zarándokoknak. Hihetetlenül barátságos, közvetlen fogadtatásnak eszközölt ki az Egyház fejénél magyar houtársai számára, kik nem győzik elbeszélni, mennyire szereti a pápa a magyarokat. Nem is esoda. **Zichy Gyula** grófbn tanulja ismerni az egyház feje a magyarokat.

1902-ben **Bulchi** apátta nevezte ki ű Felsője.

zása után meg is szünt az előadás összes érdekessége, pláne mikor éjfél tájban valaki a felolvasó asztalhoz ült és **Andersen** meséiből kezdett felolvasni, meguntuk a mulatságot és hátra fordítottunk a norvég hidegvérűségnek.

Másnap azonban még egy, majdnem hasonló mulatságban volt részünk.

A mint említettem, Norvégiában pompás hírünk volt. A merre jártunk, a közönség előre értesítve volt a jövetelünkről. Az újságok cikkeket irtak rólunk. Christianiába érkezésünk második napján az *Aftenblade* (Abendblatt) — s a többi norvég lapok — hosszú cikkeken emlékeztek meg az országukat megtisztelő magyarok megérkezéséről s olyan tisztelettel tekintettek ránk, mintha hódító utra érkezünk volna.

Ennek az általános népszerűségnek tudtuk be, hogy a norvégok közt mindenütt kellemes feltűnést keltettünk. A St. Hanshaugen (St. Johannishügel) zenekara pl. esti programjába — föltűnő vastag betűkkel nyomtatva fölvette a következő pontot:

Højre Kati. Scène de Czardas Violin Solo. Hubay.

— No ezt már igazán meg kell néznünk, mondotta a Miska barátom, hiszen ez a mi tiszteletünkre történik s elindultunk a város szélén levő, tavakkal, virágokkal diszített pompás kertbe, annak is a kioszkjába. Társaságunk fele különböző utakon hasonlóképen odajutott már. Az elzárt mulatóhelyen lehettek vagy háromszázan. Körülbelül kétszerannyi pedig a kerítésen kívül hallgatta a szépséges muzsikát. Egy rossz szám sincs a zene ellen. Az ifju cseh (cseh muzsikust és magyar cigányt a világ minden valamire való

városban találhatunk) nagyon szépen játszotta a mi **Hubay**nk darabját. Ugy kitzik valóságos magyartól tanulta. Ebben gyönyörködtem. De más lepet meg. Az, hogy hangfogóval játszott. Körülbelül 1000 ember előtt egy fedett helyiség alól hangfogóval játszani, e mellett az egész publikum nemcsak hallja, de élvezni is tudja, ez már olyan rekord, a melyre csak **Skandináviában** lehet példa. Minálunk igazában csak a katonabanda imponál. Annak a trombitáit, klarinetjait, dobját, cntányérját nem képes túl szárnyalni a mulató publikum lármája. A hol azonban ily csodák is történnek, ott már csakugyan csodálatos magaslatra emelkedett a higgadtság és csendesvérűség.

Szombaton egy kellemes tapasztalattal gazdagodtunk. Kijelentették, hogy a vasárnap munkaszünetet már este beáll és hétfő reggel 8 óráig semmiféle szolgál munkát nem végeznek. A boltok mind zárva vannak s a vendéglők is csak a delutáni órákban nyílnak ki. Isteniszület idején a norvégok nem szolgálnak az embernek. Ezt már nevezem!

Reggel az utcákon néma csend honolt. Mintha kihalt volna az élet. A kik jártak, ünnepi öltözetben es néma csendben ballagtak a templomok felé. Végre nekünk is meg volt a mi istentiszteletünk! **Boromissa** prelaustus úr engedélyt kért a szent **Olaf** templom plebánosától, hogy 9 órakor a magyaroknak misét mondhasson. Meg is jelentünk a minden egyszerűsége mellett is csinos, tiszta templomban, a ki kezét lábát birta. S mily fenséges dolog volt, mikor egyik társunk az orgonához ülve, azokat a dallamokat játszotta, a melynek a hallatára könny pereg a

magyar szeméből. ű mily megható volt, mikor száz és száz mérföldnyire édes magyar hazánktól lelkünk egész áhitatával énekeltük:

Boltagasszony Anyánk, égi nagy patronánk . . . Magyarországról, édes hazánkról, ne feledkezzél meg szegény magyarokról.

Christianiában lakik a norvég püspök, a ki egyszermind az egész ország katolikus missziójának is feje. Magában Christianiában két templomuk van a katolikusoknak s 12 áldozópap végzi a lelkesítő teendőket. Ezeknek egy része azonban mint missionárius működik. Vannak azonkívül apácák, a kik kórházakban végzik a szeretet és irgalmasság magasztos cselekményeit.

Sokszor emlegetjük a norvégok szabadság-szeretét, fölvilágosultságát. Sajnos! hogy ez nagyon hátra van a vallási tekintetben. A régi türelmetlenség gyökerei még most se veszték ki s idtlen gyümölcsök még most se pusztultak ki. Katolikus ember pl. a törvények értelmében nem viselhet államhivatalt, nem lehet képviselő, bíró stb. Szabadkőműves, istentagadó kaphat állást, katolikus ember azonban még a katonaságnál sem e nélkülhetik a ranglétrán. A legújabb időben engedett már némileg a régi oktanai ridegség, de a belezársadósodott protestáns türelmetlenség még mindig nem tudta leverni magáról a régi bilincseket annyira, hogy a törvényhozás házában keresztül viték volna a régi törvény eltörölését. A katolicizmus mindamellett erősen és biztosan halad a megkezdett hódító uton.

Bilkei Ferenc.

UJDONSÁGOK.

Eszküvő. Fényes esküvő folyt le ma délelőtt 12 órakor a Szent-István templomban. Mészner Sebő az Osztrák-Magyar bank műszaki felügyelője esküvői örök hitvéget *Eisenbarth* Irának, városunk egyik kelvyes szépségének, dr. *Eisenbarth* Károly ügyvéd es neje *Hübner* Mária leányának. Az esketési szertartást dr. *Klauc* György pápai kamarás, püspöki inodaguzgató végezte. Násznapok: a menyasszony részéről *Hübner* Jenő műepítés, a vőlegény részéről: *Alpir* Ignác műépítés. A menyasszonyi ruha: selyem műirointat ruha sivei fehér himzett tablierrel és narancsvirág-disszel. A násznép felvonulása a következő volt: Nászbotos *Hübner* Tibor. *Hübner* Maritta. *Karl* József. *Karl* Emmyke. *Hübner* Andor. Nyoszolónők: *Tóth* Valeria. — *Eisenbarth* Ferenc. *Tóth* Ella. ifj. *Havranck* József. *Flits* Emmyke. dr. *Mészner* Tivadar. *Eisenbarth* Annuska. *Flits* Miklós. *Eisenbarth* Maegit. *Mészner* Alajos. (Ruhák: Rózsaszín veltur chiton himzett mousseline de soi rózsák kék rózsaköszorúval.) Dr. *Eisenbarth* Károlyne zöld crépe de chine ruha, fekete alengom csipke ráféléttel, brüsseli csipke beteti. *Alpir* Éde és dr. *Eisenbarth* Károly. *Hübner* Károlyne (vörös crépe de chine ruha, csipke applicatioval és li berthi csokrokkal). dr. *Oskay* Kezso. *Hübner* Jenőne (terem csipke alj, almazöld selyem frakk ezüst himzés, csipkedisszel). *Havranck* Ferenc. *Tóth* Edéné (almazöld himzett selyem ruha, arany es selyem himzéssel). *Hübner* Jenő. *Felmayer* Károlyne (világos zöld brochat, ceur csipkedisszel). *Karl* István. *Felmayer* Istvánne (szürke brochat acélgöngy himzéssel) *Hübner* Károly. *Flits* Miklósne (fekete csipke ruha chamleul applicatio és flitter himzéssel) *Tóth* Éde. Az esketési szertartást dus nászlakoma követte a Magyar Király szalóndjában. Az ifjú pár a Rivierára utazott.

Plebánosi vizsga. *Pöcs* Rudolf budafoki kaplan hituro eredményel tette le az eskütőlön a plebánosi vizsgálatot. Gratulálunk!

Mihálynapja Vörösmarty szobránál. E. 10 28 an este 8 órakor kámpionos menetben voltak a deli városi munkások Vörösmarty Mihálynak a kolokrányak szobránál, ahol hozzászólások mellett en elhazvezték kossuthot, k a Vörösmarty kör es a Pólgár Dákor is lettek kosszörjökát. A deli városi dalarda Jambor Zsigmond kármester vezetésével több hazán... énekszámmal adott elo. Draskovics József es Szóó Ferenc hazafias beszédet tartottak. Barátosi Le rene színikadémiai növendék pedig szavalt.

Sakk-torna. A belvárosi káth. körben folyó sakk verseny állása a következő: Lambert Vilmos 8 (15), Chay Antal 5 (15), Csikas Andor 5 (13), Antani Enak 4 (19), ifj. Kaplan István 4 (17), Domis József 3 (17), Rémay Elemér 2 (18), Solyom Lajos 1 (22), Medgyesy József 0 (21), Kiss Imre 0 (23), Teleky Sándor 0 (22), Vagner Antal 0 (21), Ken István 0 (20). A zárjel között számok a meg hátralevo játszmák timentik fol.

A virilisek névjegyzéke. Az 1905. évre összeállítandó legtöbb-adófizetők (virilisek) névjegyzéke alapját képező adóhivatali kimutatás az adóhivatal által a városi hátsághoz Feterjesztelven, márcsót az igazoló vádászmany az összeállítás közt munkálatát megkezdene, ezen kimutatás 8 napon át a város jegyzői hivatalában (városzház, I. emelet 7. ajtó) közzsemleere kitéteni rendeltetett. Ezen intézkedést az 1886. évi XXI. t. c. 26. § a rendelkezés képest oly felhívással hozatik tudomására a közönségnek, miszerint jelen névjegyzék az említett hivatalos helyiségben, szokott hivatalos órák alatt bármikor betekinthető s az ellene netán lenniforgó észrevételek, vagy felszólalások folyó évi október 10 ig bezárólag a tanács iktató hivatalba lesznék beadandók.

Névváltoztatás. Rosenbergy Gyula ró. z. lopi illetőségű, helybeli lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „Revesz”-re változtatta.

— **Műkedvelők színielőadása** iránt, amely vasárnap este tartatik a városi színházban, amikor is *Dankó* Pista ellettepe a „Cigány szerelme” kerül színre, városzertre igen élénk az érdeklődés. A szereplők személye már biztosított bennünket egy kedélyes estéről. *Novák* József, aki ke műkedvelő játéka bármely színpadon is megállna a helyet, egy hercegnő szöktető cigányprunást játszik, méltó partnerei *S. Báder* Júlika a műkedvelő primadonna, kinek szép talentumos játékában annyiszor volt alkalmunk gyönyörködni, továbbá *Borsák* Mariska és *Antal* István, akiket műkedvelői előadásokból szinten előnyösen ismerünk. Az általános érdeklődésre való tekintettel figyelemzetjük a közönséget, hogy jgyet meg vasárnap délelött válsá meg.

— **A szüret.** Ugy látszik megveszerte kezdetét vette már a szüret. A gazdák a tavalyi terméshez képest megcsappant reménységgel tekintenek az idei szüretre. A tél fagy s az ehhez járuló hosszú nyári szárazság sok kárt tett a gazdák kálitásaiban.

Morótt... mint levelezünk írja... hétfőn, okt. 2-an kezdődik s a kálitások oly biztatók, hogy a tavalyi eredményeket is túlhaladják, sőt... mint halljuk... kivételök óta nem volt hasonló reménységük a gazdákban.

Gyermekeink érdekében. A Fejérmegyei és Szekesfehérvári szob. kir. városi Tuberkulózis ellen védekező Egységesei s ehhez hasonló egyesületek a felebarát szerettel áthitva védekezésre hívják fel a társadalmat s lazus igazgatnalmat foj a munka országzertre, hogy i veszesen fenyegető veszélynek gátat vessenek. „A tudóvesz terjedése meggátolható. A tudóvesz ellen sikeresen, biztosan védekezhetünk. A tudóvesz gyogyítható.” A tudományos tapasztalatnak ezen jelszavát ébresztették fel a társadalmat s az egész világot telenségből... csak *Szekesfehérvári szob. kir. városi hátságha alszik meg.* Tudományosan megállapított dolog, hogy a serdülo korban kifejlődésre jutó tudóvesz fertőzés az esetek igen nagy számában a gyermekkorban való fertőzésre vezethető vissza. Tehat gyermekeink egészségének megóvására kell legelőbb figyelmünket irányítanunk. S mégis mit latunk? A város utcáseproi nap-nap után, mintha csak parancsóra eselekednenek open 1 es 2 ora között kavargák fol az iskola-utca porát. Így a gymnasziumból ép ez időben kijóvo s az elemi- es polgári iskolába sieto gyermekeink kénytelenek a fertőző esirakkal megrakott poros levegőt akarva, nem akarva lenyelni. Ez nem védekezés a tudóvesz ellen, hanem valóságos meleggátásnak. Ugy hisszük a hátság által majd kármásabb időt az utcaséprese: Védekezünk a tudóvesz ellen; de ne csak szóval, hanem tettekkel is.

Köszönetnyilvánítás. A legjobb bort, mit a vasárnap előadás alkalmával a színpadon G. nosz Pista kollégámmal kóstoltattam, s mitől még mostis erőltet a nota, Nagy Lajos vendégios urtól kaptam, amért ezúton is halás köszönetemet nyilvánítottam. Cserebogár Józsa szolópasztor.

— **A vihar.** A szerda esti vihar egész megyénken keresztülföbögött. A mint lapunkban jelezttük, Kisfalud tele szomyi veszedelem árnyéka rajzolódott az egre. A tüzvesz nem Kisfaludon, hanem Agárdon, Nadasy Ferenc graf birtokán volt s vilámesapas folytan keltegett. A mint tudósítónk bennünket értesít, 12,000 forint áru takarmány és 10 vagon zab lett a vész martalékáva. A kar az uradalm magánbiztosításból térül meg.

Mor tudósítónk értesítése szemint ugyanakkor eros vihar rohogott Aur fölött keres-tül. A sebes zapor sok kárt tett a szőlőkörben s a hegyoldalakban sok toket halomra döntött.

— **A sajtóhiba történetéből.** Alig van író, a kit a sajtóhiba ördöge egyszer-másszor meg nem tréfált volna. A legnagyobb figyelem sem elég, hogy eselekedeteitől mentesek legyenek. Kedves adoma maradt fonn többek közt e tárgyól. A 40-es évek végén egyik híres írónk új könyvet mutat be a kaszinó tagjainak, s többek közt dicsekszik azzal, hogy ez az első magyar munka, melyben egyetlen sajtóhiba sincs. Deak Ferenc, a ki éppen akkor vette kezébe a könyvet, mosolyogva jegyezte meg: „Csakugyan nincs? Hát ez is helyes”: Angolból árdította D. G. Sze-rencsere, még a példányokat nem küldték ezét,

s az új cimlapon a kiesett a kiesett f betűt is beiktatták. Ezer meg ezer példát tudnak fölsorolni más irodalmak is. Oly esetekben, midőn a szó alakja hasonlít, például e szavaknál: örült és örült, Flugschrift és Fluchschrift, monarkia és anarkia, schrafsinnig és schafsinnig stb. gyakran fordul elő az ilyen eset. Egy rég megszűnt lapunkban a honvedmenedékház alapkövének letétele alkalmával írt vezércikkben honvédeink többször címeztetnek névtelen felístenek-nek: a lapban — bizonyára a korrektor ostobasága, vagy tulokossága miatt, a felístenek következetesen, mint hőserek fordultak elő, s így jutottak be az alapköbe is. Uhländ 1814-ben kiadott költeményeinek ajánlását e sorokkal kezdte: „Lieder sind wir; unser Vater schickt uns in die weite Welt.” (Dalok vagyunk, édes atyánk világáig most ereszt.) Az első szó i betűje kimaradt, lett a Lieder helyett Leder (bőr), s a költő egész életén át bosszantották a bőr-szűtőutakkal. Egy Schäfer nevű özvegy asszony férje halála alkalmával verset írt, s így kezdte: „Ach! Schäfer liebt ich nur! (Ah! Schäfert szerettem csupán!) Az első fölkialtó jel helyére véletlenül l betű került, s a bánatos dal komikussá lett, a gyászos özvegy azon vallomása után, hogy „csak nyole juhászt szerettem”. Nem érdeketlen egy francia tudós orvos esete sem, ki könyvet írt az örültségről. Művének végén több idézet fordult elő, s mivel a szdó időző jeleket nem használt, a revizió iv végén figyelemzette ot: „pour finir, il faut guillotine tous les alienes” (a kikezések kezdő s kárójeggyel látandók ei). A művet sietve kinyomtaták és szét is küldték, s csak a kösz példányon látta a szerző, hogy a szedonek szdó figyelemzetését is kisedték, és pedig tudományos munkájának megszégyenítésére ily alakban: „pour finir, il faut guillotiner tous, les alienés” (röviden szólva, minden örültet le kell nyakazni). A sajtóhiba annyira elkerülhetetlen, hogy még azokban a logaritmus táblákban is, hol a fölfedezett sajtóhibát arannyal szókták jutalmazni, mindig találunk egyet-kettőt. Husz korrektura sem elegendő, hogy bármely mű teljesen hibátlan lehessen. A dolagnak lélektani oka van, s ez az, hogy sem a szdó, sem az író nem olvas el tényleg mindent, hanem rendszeren csak egy pár betűt nézünk meg és a többin mintegy futólagn sikklik át szemünk. Mind a mellett egyes sajtóhibák híresek lettek és már akadnak oly különök is, kik a sajtóhibákat vadász-szák, oly annyira, hogy egyes könyvekér, melyekben nevezetes sajtóhiba fordul elő, olykor tízszeres árat is fizetnek.

— **Cirkusz.** Csütörtökön kezdte meg előadásait, a vasártéren felállított hatalmas ponyvasátorban, Stutzbart Bela elsőrendű cirkusz-társulata. Az előadás mindvégig élvezetes volt, változatoságban sem szűkölködött. Vannak betanított kutyák, szepen dressirozott lovak; (ezek közül az egyik a csardást úgy eljárya, csak úgy ropog.) A nyújtón végzett gyakorlatok, az erőmutatványok, a táncok, lovaglás stb. mind igen érdekes dolgok; legtöbb tapost azonban mégis August kapja, de meg is érdemli. Magyarul beszél, vannak nagyszerű ötletei és rögtönzései; ért aztán a gitározáshoz, énekléshez meg a fuvozáshoz is. Legnagyobb bámulatot pedig a szercesen fakir: Mohamed keltette, az ő egészen szokatlan mutatványával, az őgö parasztat úgy eszi, mintha pattogatott kukoricát volna; nyálja az izzó vörösré tüzesített két vasbotot, csak úgy sístereg; meztelen mellét, karjait, nyakát, arcát percekig égeteti a lobogó fátylak lángjaival. Általában az egész társaság kiváló jó erőkből áll, minden tekintetben kifogástalan, megérdemli a közönség pártfogását.

— **Gyermekeknek gyilkosa.** Borzalmas bűnténynek jött nyomára a napokban a sárbogárdi csendőrség. Varga Molnár Istvánne alapí lakos férjétől már másfél év óta elváltan él. A különválás ideje alatt az asszony viszonyt folytatott valakivel, amelynek gyümölcse is lett Varga Molnárne titokban egy gyermeknek adott életet. A falu népe suttogni kezdte az asszony gyanus állapotát, s község előjárósága feljelentést tett Varga Molnárne ellen a sárbogárdi csendőrségnél. A vizsgálat megindult és a nyomozás váratlanul borzalmas esetet tett világossá. Ugyanis Vargáné lakásán a kazalban megtalálattatott a teljesen kifejűdött gyermeknek foszlásnak indult hullája. A bűnös asszony már megszűletett gyermekeit ölte meg eddig még nem tudható módon.

— **Kisiklott mozdony.** Tegnap délután 3 órakor a déli vasuti állomáson a hibás váltóállítás folytán kisiklott. A mozdonyok újból a sincre való emelése jó másfélórát vett igénybe, így a budapesti, paksi, sárbogárdi vonatok nagyobb késést szenvedtek.

— **Tűz a vidéken.** Nagy Pál Hercegfalva községhez tartozó Sismánd pusztáján a napokban ismeretlen okból kigyuladt a cselédek tehenistállója és úgy ez, mint a vele szomszédos félszer, ahol nagymennyiségű gazdasági eszközök voltak, teljesen leégett. A kár mintegy 8000 korona, melynek egy része a biztosítás révén megtérül.

— **Allategészségügy.** Hercegfalva község területén a ragályos száj- és körömfájás megszűnt. Ugyanezen betegség Felsőtöbörzsök pusztán járványoszerűleg fellépett.

— **Lezuhant a toronyból.** Borzalmas szerencsétlenség híret kaptuk Sárobgárdról. Koncz Jakab ottani kovácsmester 11 éves Géza nevű fia folyó hó 24-én a harangozó tilalma dacára felment a toronyba harangozni. Lejövet pajkos-ságból a keskeny csigalépcső karfáján akart lecsuszni. Az egyensúlyt azonban elveszítette, és a magasból fejétőre a mélységbe zuhant. A borzasztó esés következtében feje teljesen széttroncsolódott és nyomban meghalt.

— **Betörés Sárobgárdon.** Sárobgárdról írják, hogy ott a napokban Freud Adolf szatóc-születében betörők jártak. A betörők a szatóc-szület melletti kocsma ablakát felfeszítve, előbb a kocsma, innen pedig az üzlethelyiségbe jutottak. A készpénztárt felfeszítve az abban talált 30 koronát magukhoz vették. További működésükben azonban a felébredt házbeli segélykiáltása megzavarta őket, mire elmenekültek. A csendőrök keresik a betörőket.

Fürdőhelyen, közel Szekesfehérvárhoz olyan nyugdíjas tanító, vagy vasutas, vagy póstás a ki a csekély járandóságát némi fáradsággal emelni óhajtaná, könnyen 200—300 kort. szerezhetne magának mellékkereset képen.

Bor és must eladó Szelke családnál Nádor-utca 7.

Egy teljesen új, Schunda-féle pedálos cimbalom eladó. Tudakozódní Bástya-utca 9. sz. a. lehet.

CIMBALOMOKTATÁS. Glasz Izabella Országos Zeneakadémiai növendék elvállal cimbalom-oktatást háznál és saját iakásán is. Sarló-u. 3.

A divatról.

A divat magában egy fogalom, de e fogalom könnyen fogamzik, különösen midőn tevékeny terjesztői vannak, kik korunk sok intézményét ferde irányban terjesztették s üzleti eszközöké aljasították.

Ilyenek a színházak. A színház az élet olyan iskolája volna, hol a nyelv, nemzetségek, őstiszta erkölcsök, társadalmi nemes izlés gyakorlatilag tanítások, hol az erkölcselenség és vétek büntetése élénken színeztesse, a ferde fogalmak tisztuljanak, a kisebb-nagyobb gyarlóságok, sületlenségek, kapaszkodó szélhámosságok, üres és léha pózolások, gyáva, alattomos célokkal telített meghunyászkodások, förtelmes, valódi férfihoz nem illő csuf hízlekedések nevetség tárgyává tétetvén, megfenyíttessenek, vagy gyógyítassanak ' ezek keretében a közönség izlését nemesítvén, kellemesen szórakoztassanak.

És mit tapasztalunk itt?

A nemesebb és erkölcsi irányu darabok lassanként leszorulnak a színpadról, sőt legtöbbször közönségük sincs s elfoglalták helyüket az operettek merő erkölcselenségeikkel és nem is kétértelmű, hanem érthetően kifejezett fajtalan-ságaikkal, sőt szánalmas sületlenségeikkel. Mert ma már az üzleti irodalom molochja odasülyesztette a közönség izlését, hogy érletlen okoskodásával csak ily fertőben tud szórakozni. Hogy ez így van, eléggé bizonyítja az, hogy a legfrivolabb darabok zsufolt házat teremtenek és e darabokon nemcsak a férfinep, de a szelid női nem is pompásan mulat.

Jaj tinektek, kik ily erkölcselenséget terjesztettek 's a közönség izlését végkép megfenésítették, ámbár jól tudom, hogy a cinismus vastag kergével bevont lelketek sülyedségénél fogva mindezeket tul teszi magát!

Midőn Rómának általában elkorcsosult és „panem et circenses“ szakában a nagyszerű circusokban a nézőket az élet jelképezése már nem elégítette ki, akkor ezerszámra küzködtek a bajvívők (gladiátorok) egymással halálharcot s számtalanszor estek áldozatul. Ha learus megszegett szárnyával a circusbá esett, ott várta már a kiéhezett medve, mely a nyomorult leestet szétmarcangolá, vagy ha Prometheust keresztre feszítették, ott voltak a vadállatok, hogy azt föleméssék, vagy ha az ősidőkből Mucius Scaevolát mutatták, az a nézők előtt kezét égette meg a tűzőn, mert a közönség romlott izlését gyöngébb mutatóványok már nem csiklandozták. — Igen természetes, hogy mind a gladiátorok, mind a többi ily mutatóványokra kiszemelt áldozatok elítelt s e szerepre betanított rabszolgák voltak.

De a nézőközönség gyönyörködött.

Hogy hasonló mérvben terjedt a feslettség erkölcsökben is, nem szükség bizonyítanunk és így a feslettség, az elpuhultság minden természetes következményeivel a világot meghódító romai birodalmat akként dönté romba, hogy az utókor szánalma sem nyihití azt. — Hogy ezen feslettségtől mi már nem vagyunk oly távol, úgy hiszem látjuk s hogy azt elfogjuk érni, arról gondoskodnak a lelketlen emberek a törvény oltalma és a szabad szellem hamis köpenye alatt.

Mintha bizony a szabad szellemmel ellenkeznek, hogy tisztult izlésünk, nemes erkölcsünk legyen, mintha bizony a szabad szellem következménye volna azon tág okoskodás a törvénykezésben, melynél fogva a legnyomorubb gyilkosságok is finom megkülönböztetéssel csak emberölésnek keresztelhetnek, mert a védő okoskodásának tág mezeje van egy lelki állapotot ábrázolni, benne keresgélni s találni bármí csekély talajt, melyről a gyarló, kuszált, de még a gonosz lelki indulatokat sophismák által mentő érvékül fujja fel, sőt még szánalmat is ébreszt a gonosztevé irányában. A szabadszellemmel nem következménye az ily észfitogató okoskodás. Az igazság kiderítése mellett az emberiség általános boldogsága legyen a főcél, hogy a furfang eredménye ne batorítsa fel a bűnös gondolkodást, s ne számítsa a sophisták védelmére. Az ujkori filozófiának humanisztikusnak látszó, de téves tétele, hogy inkább száz gonosztevé meneküljön meg, mint egy ártatlan vesszen el, nem állhat meg, mert száz felmentett gonosztevé ezer vérfagyasztó dolgot zudíthat az emberiségre, míg az ártatlanul elesett állapota szomorú ugyan és sajnálatos az egészre nézve, de az egész emberiségre nagyobb veszedelmet nem hoz.

Mi idézi elő napjainkban a tömérdek öngyilkosságok, a megszámlálhatatlan magán- és testületi hütlenségeket sikkasztásokat, finom rablásokat, a fondorkodó ész ezernemű csalásait, mint a laza ítélkezés, az erkölcsi érzetnek teljes hiánya, a majmolási vágy, a nagyzási hőbort és mindenáron való gazdagodási igyekezet. Mert a mai társadalomban elégnék tartják, sőt bálványképpül imádják a kincseket a lélek minden fenésége nélkül, sőt a kincsek, gazdagságnak forrását nem is keresik.

Ebből következik, hogy a lélek leszál magaslataból, az életnek erkölcsös irányja ismeretlen lesz, a pulyaság, a nyegleség uralomra kerül s a törekvésnek minden mozzanata az anyagban leri gőcpontját, így lesznek napról-napra kisebbek, önzők, hazafiatlanok, és ha szükség lesz, — pedig lesz — Curtiusok nálunk nem fognak akadni. Mig Roma isteneinek hódolt, és tiszta erkölcs vezérelé, nem szükölködött nagy férfiakban, kik például fognak szolgálni a végkornak is. Midőn az anyagság fejlődésével a gazdagság és kincsszomj, a Divatnak édes gyermeke felébredt, megszűnt a nemes nagyságra törekvés ösztöne, az embereket kielégíté a bőség és kéj özöne s az elpuhult kor szűlte a törpéket, a szolgálteket, kik mindent ismertek, csak erkölcsöt és hazát nem.

Kettős munkódése van az ember munkáságának és hogy az összhang megmaradjon, s e kettős munkásság az életre és közállapotokra nézve üdvös legyen, okvetlen szükséges, hogy e

kettős munkásság haladása arányban legyen, miután pedig az ember a világ előteremtényei közt kiválólag az ész, lélek, szellem által nemesedik s miután az ember ösztönében van az előretörékvés, ennek elősegítéséhez a két munkásság közül elvitathatlanul a nemesebb, vagyis a lélek legyen főnyben s a léleknek, a szellemnek igénye előbb elégítessék ki. Ha a viszony megfordul, ott a sülyedés áll be, bármint lepleztessek is az.

Ha Lycurgus törvényei, melyek a szellemi kiképezetésére csak nagyon kis mértékben céloztak, Spártát századokig fenn bírták tartani, annak oka, mert az anyagi élet is szigoruan korlátozva volt s ennek minden vágyai s igényeinek kifejlődhetése már a priori lehetetlenné tétettek; fenállott Sparta, de finomság nélkül, fenállott, mert Lycurgus, ki mindenestre nagy szellemmel bírt, nem bízott az emberiségben és okoskodásánál fogva: ha a lélek fenéségét általánosítani nem tudta, tehát az anyagi életre alkalmazta szigorú korlátait.

Ámde az emberiséget nem vezethetik örökké járszalagon. A gondolkodás és tevékenység szabad mozgásával okvetlenül elő áll: hát a kényyszer, hogy a lélek szabja meg az anyagnak törvényeit. Egy nemes lélek az ő fenkölt szellemével és finomító izlésével adjon irányt az anyag élvezetének, ha feloszalásnak indulni nem akarunk.

Látjuk is ma az anyagnak és léleknek versengő küzdelmét, látjuk az anyagságnak felülkerekedni vágyódását, mely szerint minden magasztos, minden fenéséges áldozatul esik az önérdék, az anyagi csáb molochjának. Az emberiség hanyatt-homlok rohan az anyagság felé s ennek ellenében Lycurgus törvényei nincsenek s így a lélek fenésége fokónként sülyed. A klasszikus nevelést felszárnyalja a realizmus tana, melynek alapja első sorban az anyag. És végül ki meri tagadni, hogy a társadalmi élet minősége kihát a politikára is. A hol a lélek állapota az anyagságnak van a társadalomban alárendelve, ott a politikában a személyes érdek uralmi fogja a közállapotokat, a haza, a nemzet jóvalta másodcélá törpül a személyes és magán érdekek szemben.

Id. Tury Antal.

IRODALOM.

Uj tükör legujabb fényben. Azon tény, hogy a „Lelki Tükör“ az első kiadásban 5000-nél több, a tavaly megjelent második kiadásban pedig egy fél év lefolyása alatt 20,000 példányban kelt el, fényes bizonyíték e könyvecske életrevalósága mellett. Miután a megrendelések az összes példányok eladása után is sürin következtek egymásra, a szerző kényyszerülve volt a harmadik kiadásra. A harmadik kiadás most, Ördöngyalok ünnepén jelent meg és pedig a kívánalmaknak megfelelőleg némi módosítással, kevés bővítéssel és a szövegnek megfelelő fejléc-díszsel ellátva. Az igen csinos művecske a pesti „Stephaneum“ nyomása. Ami az ifju Tóbiásnak Ráfael főangyal volt, az e kis könyv a mai kor és minden kor ifjuságának: hűséges, eszes és érényes vezetője, oktatója, angyala. Külsője is megnyerő, belseje is tartalmas. Tartalma arra irányul, hogy főleg a tapasztalatlan ifju és hajdon elkerülhesse a sokféle bün sodró örvényét a gyónás okos fölhasználása által, — hogy az Öltáriszentség anygai eddeléből méltóan, üdvösen táplálkozzék, — hogy lelkileg fejlődjék és nemes fejlettségében megerősödjék. Egy-egy díszes vázonkötésű példánynak ára 30 fillér, egy-egy fűzött példányé 14 fillér. Minden 10 példány után egy ingye példány jár. A szállítás költsége nem a megrendelő terheli. A megrendelést a Szatmár-Németi jezsuiták konviktusa előjáróhoz kell küldeni.

A Zászlónk egyedül katholiuk irányu ifjusági lapunk rendkívül érdekes új számmal kezdte meg immáron negyedik évfolyamát. A szeptemberi szám, mint a Zászlónk minden száma ismert kedvességével az olvasót egy pillanat alatt meghódítja. Erdekfeszítő cikkeket, gyönyörű illusztrációk egész armádiája vonul fel benne. Az első lapon dr. Prohászka Ottokár tüzes szavakkal szól az ifjusághoz. Utána Ozoray István „Induló“ c. költeménye jelöli ki költői hangon az irányt. „A

poklok tetején" c. alatt a Zászlók szerkesztője világköri utjáról beszél rendkívül érdekes élményeket. Ilyen cikk a „Hétezer kilométer vasuton" dr. Sebők tollából; „Hol vagyunk" tengerészeti titkot fedez fel (írta K. István, a Slavonia kívándorló hajó hadnagya); Morgan kapitány kalandjai, (Sienkiewitzől); Vége van az orosz-japán háborúnak, A sajtós boltok titkai (Vörösváry Ernőtől); A mi bolondunk (Kincs Istvántól), Az én naplóm; Az 52-ik német-kath. nagygyűlés (Huszár Károlytól), mind páratlan érdekességek a szeptemberi Zászlónknak. A világ e legolcsóbb lapja egy egész évre csak 2 koronába kerül. Félévi előfizetési ára 1 korona. Megrendelhető Budapesten a Zászlók kiadóhivatalában VII. Damjanich-utca 50 sz. Mutatványszámot bárkinek szívesen küld a Zászlók kiadóhivatala.

Megjelent a Jézus szts. Szíve nagy képes népnaptár magyar nyelvű kiadása az 1906. évre. 11 nagy iv, 176 oldal terjedelemben. Ez az izlész, csinos kivitelű naptár Jézus szts. Szíve tisztelét terjesztő tanulságos olvasmányokban bővelkedik. Ezenkívül olvashatunk benne tanulságos és épületes cikkeket, sok érdekesítő, szívet lelkét nemesítő eredeti elbeszélést, az ország és világ múlt évi fontosabb eseményeit, hasznos tudnivalókat a mindennapi élet számára, felvidító adomákat. Szöveg közé alkalmazott és gyönyörűen sikerült acélmetszeti képei egytől-egyig kifogástalanok és föltötte díszesek. Remek szép műmelléklete Jézus engesztelő áldozatát ábrázolja, mely keretbe foglalva áhitatra gerjesztő s bármely szobának ékességül szolgálhat. Mindezek figyelembe vétele után bátran elmondhatjuk, hogy a Jézus szts. Szíve naptár ugy tartalma, mint művészi szempontból kivánivalót nem hagy hátra s bizonyára az ország legszebb, legsikerültebb s egyuttal legolcsóbb naptára fog lenni. Bólti ára postán és bérmentve 60 fillér, tömeges megrendelésnél a következő nagy árkedvezmény: 1 db. postán bérmentve 60 fill., 10 db. 4 k., 20 db. 6 k. 60 f., 30 db. 10 k., 40 db. 13 k. 60 f., 100 db. vasuton 31 k., 500 db. 150 k., 1000 db. 300 k. Megrendelhető az Egyházmegyei könyvnyomdában Szombathelyen és minden könyvkereskedésben.

Iszákosság nincs többé!!

Kivánatra bárkinek bérmentve küldünk egy csomag Cozapot. Kávé, tea, étel vagy szesz italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szobeszedé a tartózkodásról, mert esodhatása ellenszenvenessé teszi az iszákosságat a szesz italát. A Coza oly esenedesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk körülbelül a következőt mesélte.

„Igen, én is használtam ezt a remek szert a férjem tudta nélkül és hula Isten, teljesen segített rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos, majd mindig részeg volt. Folytonos félelem, aggodalom, és kétségbeesés, szegény, beestelenség és szegénység közepette éltm! De minék is meséltem volna el másoknak? Nem esodlatos-e igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga ekképen irányítsa és othtonát, gondterhes tüzhelyét örömpalotává tudja varázsolni?"

Coza a családok ezreit bekította ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és beestelenségtől megmentett, később józan polgárok és egyes üzletemberek lettek. Tömerdek fiatal embert a jo utra és szerencséhez segíteni és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próbapalotát díj- és költségmentesen a küld, hogy így bárki is meggyőződhesen biztos hatásáról. Kereskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE (Dept. 163), 71. High Halborn, London, W.C., ANGLIA.

(Levelk 25. fill., levelezőlapok 10 fill.-re bérmentesítendők.)

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, úgymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánlatik. Emeli az **étvágyat** és a **testsúlyt**, eltávolítja a **köhögést** és a **köpetet** és megszünteti az **éjjeli izzadást**. — Kellémes szaga és jó ize miatt a **gyermek**ek is szeretik. A gyógyszerárakban **üvegenként 4 koronáért** kapható. — **Figyeljünk, hogy minden üveg alantl ceggel legyen ellátva:**

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz.)

52-50

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

Anyakönyvi statisztika

1905. szeptember hó 23-tól szeptember hó 30-ig.

I. Születés.

Született: 6 törvényes fiú, 7 leány; törvénytelen fiú: 3, leány: 1; halva született törvényes fiú: 0; leány: 0 törvénytelen fiú, 0; leány 0. — Összesen: 17.

II. Halálozás.

Eltelt: 7 fi, 6 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 4, leány: 4, törvénytelen fiú: 0, leány 0; 7 éven felüli fi: 3, nő: 2. — Összesen: 10.

E szerint a születés a halálozást 4-el mulja felül.
Eltáltak: Moncskó Lujza Mária, r. k. 17 napos, Csapó-utca 14. sz. — Földes Ignác r. k. ön. borbély, 41 éves, Palotai-utca, 19. sz. — Arany György 17 hónapos, r. k. Széchenyi-utca 148. szám. — öz. Tobik Mártonné, Fodor Terézia, r. k. 87 éves, Homokos 24. sz. — Vörös Józsefné, Nagy Zsuzsanna, ev. ref. 53 éves Jancsárkúti-dülő. Bódi György r. k. 17 hónapos Oreg-utca, 50. sz. — Jámber János József, r. k. 2 éves, Selyem-utca, 40. sz. — Promler Katalin, r. k. 2 éves, Almásy-telep. — Kovács Nándor, r. k. dv. mozdony-fűtő, 25 éves, Tolnai-utca 20. sz. — Pap Gizella Katalin, r. k. 4 éves, Csorda-utca, 18. szám. — Ács Anna, r. k. 2 hónapos, Olaj-utca, 44. sz. — Pindur Mihály, r. k. magánzó, 86 éves, Sár-utca, 13. sz. — Szilágyi János, r. k. 11 hónapos, Rákóczi-utca 29. sz.

HYDROCHROMIN

csupán hideg vízzel

minden egyéb toldalék nélkül vegyítve már is használatra kész festék,

homlokzatok és mindenmü belső helyiségek mázolására,

amely gyorsan szárad, mázza szagtalan, zománcszerü sima és kemény mosható viharálló tűzbiztos, színét évekig változatlanul megtartja, gázoknak, esznek és zivarnak ellenáll, az olajfestékeknel összehasonlíthatatlan olcsóbb, az enyvesfestékeknel pedig alig valamivel drágább.

Minden színben kapható.

Különös előnyei egészségügyi szempontból mérlegmentes, szagtalan, antiseptikus, mosható és lyukacsos;

a falak nedvességének elpárolgását nem gátolja.

Ismerető, minta stb. kívánatra ingyen és bérmentve.

Valódi csakis az idenyomott védjeggyel ellátott csomagolásban.

Szárazvámi kréta-, mész és kőipar részvénytársaság, Szárazvám (Sopron m.)

Egyedül ifj. Ditmár József, Székesfehérvár, megyénk képviselőjénél Szőgyéni-Marich-utca kapható.

Aki kitünő étvágyfokozó asztali italt óhajt,

Aki gyenge, lábbadozó,

Aki ideges, álmatlan,

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat,

Aki tüdőbeteg

ne mulassa el saját érdekében a kitünő hatásának elismert és rendkívül tartós

HERCULES
maláta-tápsör
különlegességet inni.
Kapható minden nagyobb eszme-, fűszer-kereskedésben, kávéházban, vendéglóban és a
Hercules Söröződe szétküldési telepén.
Budapest, VII. Bethlen-tér 3.

Telefon 63-67.

— Árjegyzék ingyen.

Vidékre postán küldünk 5 kg. próbaküldeményt (6 üveg) utánvéttel.

Kapható: Székesfehérvár, Reinitz Lipót óegnél.

Hirdetések jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban. Szt-István-tér 1.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE.

Elfogad a legméltányosabb föltételek és díjak mellett tűz-, jég- és életbiztosításokat.

A kartelben álló részvény-társulatokkal szemben a versenyt egyedül a Szövetkezet fejt ki, érdeke tehát a gazdaközönségnek, hogy azt támogassa.

Képviselőség minden községben.

SZÉKESFEHÉRVÁROTT: ISKOLA-UTCA 11. SZ.

52-28